

Muhtelif maddelerden alınacak istihlâk vergisi hakkında 1/1026 numaralı kanun lâiyhası ve İktisat, Maliye ve Bütçe encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümen mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı 6/1393

21-V-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Muhtelif istihlâk maddelerinden alınacak resimler hakkında hazırlanan ve İcra vekilleri Heyetinin 21-V-934 toplanışında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Müdafai Milliye ihtiyacatını karşılamak için aranılan varidat membarları arasında kahve, çay, kakao, kauçuk, pençere camı, kâğıt, çimento, deri, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat, yün ipliği ve yünlü mensucat üzerine dahili istihlâk vergisi mahiyetinde munzam bir vergi konulması derpiş edilmektedir. Bu vergiye mevzu teşkil eden maddelerin intihabında ve dahili sanayiye taallük eden kısımlarda, gördüğü himaye itibarile, yeni bir vergiye tahammülü olan sanayiinin tefrikinde ve vergi mihtarlarının tayininde İktisat vekâletince yapılan tetkikat ve vasıl olunan neticeler esas tutulmuş ve lâiyha bu dairede hazırlanmıştır.

Muhtelit encümen mazbatası

T. B. M. M.
Muhtelit encümen
M. No. 116
Esas No. 1/1026

25 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 21 Mayıs 1934 tarih ve 6/1393 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise sevk edilen muhtelif istihlâk maddelerinden alınacak resimler hakkındaki kanun lâiyhası Heyeti Umumiye-nin tasvibile; Bütçe, İktisat ve Maliye encümen-lerinden müteşekkil Muhtelit encümene havale edilmekle Maliye vekili Fuat ve Sanayi umum

müdürü Recai Beylerin huzurlarile tetkik ve müzakere olundu.

Müdafaai milliye ihtiyacatını karşılamak maksadile hazırlanan mezkûr kanun lâiyhasının heyeti umumiyesi encümence kabule şayan görül-müş, ancak sebepleri aşağıda yazıldığı veçhile bazı maddeler üzerinde tadilat yapıldığı gibi mevcut

stok mallar hakkında da lâyhaya yeni bir muvakkat madde ilâve edilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesi resmin mevzu ve miktarlarını gösteren madde olup muhtelif fıkralara ayrılmıştır.

Bunlardan kahve, çay ve kakao hakkındaki resim hadleri aynen kabul edilmiştir.

Kauçuğa ait olan 4 üncü fıkra hakkında lâyhada yalnız ithal edilen ham kauçuğun nazarı dikkate alındığı ve mamullerinin hiç bir hükme tâbi tutulmadığı görülmüştür. Halbuki memleketimizde ham kauçuk getirerek imalâtta bulunan müesseseler mevcut olduğundan bunların hariçten gelecek mümâsil mamulât karşısında rekabet imkânları zail olacağından encümenimiz bu müesseselerin imal ettikleri mevattan olup hariçten getirilen gümrük tarife kanununun 447 inci maddesine dahil mevaddın bu resimden istisnasını muvafık görmemiş ve bunlara şamil olmak üzere fıkraya yeni bir hüküm ilâve etmiştir.

Pencere camı, kâğıtlara ait beşinci ve altıncı fıkralar aynen kabul edilmiştir.

Maddenin yedinci fıkrası çimentodan alınacak istihlâk resmine ait olup encümen bu madde üzerinde uzun müzakere ve tetkikte bulunmuştur. Bizde çimentonun diğer memleketlere nazaran çok kazanan ve çok kâr eden bir madde olduğu mevcut fabrikalar satışının bir elden idare edilmesi şeklinde filî bir trust mevcut olduğu bu suretle fiatın tanziminde en mühim âmil olan müesseseler arasındaki rekabet imkânının orta yerden kaldırıldığı fikri encümende umumî bir kanaat halinde izhar edilmiş ve bu mütaleaya binaen çimentodan alınacak istihlâk vergisinin bir liradan iki buçuk liraya çıkarılması ve arz edilen mütaleata binaen de bu resmin fabrikalar tarafından ödenerek müstehlike rücu etmemesi hususunun temini zmnında kanuna bir hüküm konması ekseriyetle kabul edilmiştir.

Deri mamulâtına ait mükellefiyetten maksat mamûl deriler olduğuna ve yaş derilerin bu hükümden hariç tutulduğuna göre buna ait sekizinci fıkra bu esasa göre tashih edilmiştir.

Dokuzuncu fıkranın (A) bendi aynen kabul edilmiş, (B) bendinin birinci kısmı tavih ve takdim tehir yanlışlığı görülen I ve II numaralı kısımların hükümleri; aynen muhafaza edilmek üzere tashih edilmiştir.

Maddenin diğer fıkraları aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın Türkiyede istihlâk edilen mevadda ait olup ihraç edilen mevât ve mamulâtın bu hükümler hariçinde kalması tabii bulunduğundan encümenimiz muamele vergisi kanununda kabul edilen esaslar dailinde ihracat mevaddının istisnasını muvafık görmüş ve maddeye bu hükmü ifade edecek bir fıkranın ilâvesini zarurî bulmuştur.

Memlekete ithal sırasında istihlâk resmi verilen mevaddın diğer bir ameliyeye tâbi tutulduğu zaman mükerrer istihlâk resmi vermemesini teminen madde nihayetine bir fıkra yazılmıştır.

Halbuki tekerrür vaziyeti dahilinde imal edilip ikinci bir ameliye gören her hangi bir madde hakkında da varit olabileceğinden mezkûr fıkraya (memlekete ithal) cümlesinden sonra (veya dahilinde imal) cümlesinin ilâvesine lüzum görülmüştür.

Dördüncü madde, esbabı yukarıda arz edildiği veçhile çimento fabrikaları tarafından verilecek istihlâk resminin müstehlike rücu etmemesini teminen yazılan madde olup lâyhaya encümen tarafından ilâve edilmiştir.

İlâve edilen dördüncü madde dolayısıyla lâyihanın dördüncü maddesi beşinci olmuş ve aynen kabul edilmiştir.

Kanunun neşrinden sonra memlekete ithal veya fabrikalarda imal edilecek mevaddın istihlâk resmi vermesi bu gün mevcut stok mallar lehine bir kazanç mevzuu teşkil edeceği mülâhazasıyla fabrikatör veya tüccara fazla bir kazanç temin edecek olan bu gibi stokların vergi mevzuu hariçinde kalmasını encümenimizin ekseriyeti muvafık görmemiş ve bu maksatla kanuna muvakkat bir madde ilâvesini hem vergi hem de fiatte adalet temini noktai nazardan muvafık görmüştür.

Lâyihanın 5 ve 6 ncı maddeleri de 6 ve 7 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir. Müstacelen ve terihan müzakere edilmek üzere Heyeti Umumiyenin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M.	Kâtip
Burdur	Şebn Karahisar	Balkesir
M. Şeref	İsmail	Enver
Isparta	Tokat	İzmir
Mükerrerem	Süreyya	Kâmil
		Bursa
		Dr. Galip

İstanbul	İstanbul	İstanbul	Bayazıt
<i>Hamdi M.</i>	<i>Sadettin</i>	<i>M. Yaşar</i>	<i>İhsan</i>
Afyon Karahisar	Erzurum	Diyarbakir	
<i>Akosman İzzet</i>	<i>Aziz</i>	<i>Zülfü</i>	
Urfa	Kayseri	Konya	İzmir
<i>Behçet</i>	<i>A. Hilmi</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Kâzım</i>
Sivas	Manisa	Kastamonu	
<i>Rasim</i>	<i>M. Turgut</i>	<i>Refik</i>	
Konya	Zonguldak		
<i>A. Muzaffer</i>	<i>Ragıp</i>		

Fabrikalardaki stoklar satışa çıkarıldığı zaman nasıl olsa bu vergiyi vereceklerinden fuzulî olarak beyanname vermelerine muhalifim. Çünkü fabrikalar için bu pek külfetli bir iştir. Diğer maddelere mutabıkım

İstanbul
H. Vasıf

Kısmen veya tamamen lâstik ayakkabıların memleket derileri sürümüne ve memleket kunduracılık sanatine tesirini menetmek için memleket dahilinde yapılan lâstik veya lâstikli ayakkabılar üzerine de istihlâk resmi konulması lâzım olduğu fikrindeyim. Çünkü; ham kauçuk üzerine bu lâyiha ile teklif edilen istihlâk resmi lâstik ve lâstikli ayakkabıların munhasıran kauçuktan yapılmadığına göre maksada esasen kâfi olmadığı gibi bu lâyiha ile aynı zamanda kösele, meşim ve sair deriler üzerine teklif edilen istihlâk resmi ile de büsbütün hükümsüz kalmaktadır. Her halde memleket derilerinin ve kunduracılığının himayesi için arzettiğim tedbire ihtiyâç vardır.

Sivas
M. Remzi

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Muhtelif maddelerden alınacak istihlâk vergisi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Aşağıda yazılı maddelerin memlekete ithallerinde veya memleket dahilinde istihsal veya imallerinde hizalarında yazılı miktarlarda istihlâk vergisi alınır:

I) Kahve (Çiy, kavrulmuş, kahve kabuğu, hazırlanmış kahve dahil) beher kilogramından yirmi beş kuruş;

II) Çay (Taklit çaylar dahil) beher kilogramından 50 kuruş;

III) Kakao (Tane, toz veya hamur halinde, şekerli ve şekersiz dahil) beher kilogramından 50 kuruş;

IV) Kauçuk (Ham) beher kilogramından 100 kuruş;

V) Pencere camı (Her nevi) beher kilogramından 4 kuruş;

VI) Kâğıt (Sargılık kâğıt, matbaa kâğıdı, yazı kâğıdı ve her nevi mukavva dahil) beher

MUHTELİT ENCÜMENİN TADİLİ

MADDE 1 —

I) Aynen

II) Aynen

III) Aynen

IV) Kauçuk mamulâtı:

A - Ham kauçuk (Temizlenmiş, temizlenmemiş ve döküntüleri) beher kilogramından 100 kuruş,

B - Gümrük tarife kanununun 447 inci maddesinde yazılı mamulâtı (Tam veya parça halinde memlekete ithalinde) beher kilogramdan 50 kuruş,

V) Aynen

VI) Aynen

kilogramından üç kuruş;

VII) Çimento, beher tonundan 100 kuruş;

VIII) Yaş deriler hariç olmak üzere kesilmiş ve kesilmemiş her nevi deri ve köselelerden:

A - Köselelerden beher kilogramından 15 kuruş;

B - Meşin ve sahtiyandan beher kilogramından 10 kuruş;

C - Vidala, ruğan ve sair ince derilerden beher kilogramından 30 kuruş.

IX) Pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ve mamulâtından:

A - Hariçten ithal olunan, veya dahildeki fabrikalarda imal olunup fabrikadan satılan pamuk ipliklerinin beher kilogramından 9 kuruş;

B - Hariçten ithal olunan veya dahildeki fabrikalarda, bu fabrikaların kendi imal ettikleri ipliklerle dokunan pamuklu mensucattan:

I) Beher metre murabbanın sıkleti 150 grama kadar (150 dahil) olanlardan beher kilogramdan 10 kuruş;

II) Beher metre murabbanın sıkleti 150 gramdan fazla olanlardan beher kilogramdan 20 kuruş;

III) Gümrük ithalât tarife kanununun 39 ve 40 nci fasıllarına dahil diğer pamuklu maddelerden beher kilogramdan 50 kuruş.

X) Yün ipliği, yünlü mensucat ve mamulâtından:

A - Hariçten ithal olunan veya dahildeki fabrikalarda imal edilip fabrikadan satılan yün ipliklerinin beher kilogramından 30 kuruş;

B - Hariçten ithal olunan veya dahildeki fabrikalarda, bu fabrikaların kendi imal ettikleri ipliklerle dokunan alelümüm yünlü mensucattan:

1 - Beher metre murabbanın sıkleti 600 grama kadar (600 dahil) olanlardan beher kilogramdan 40 kuruş;

2 - Beher metre murabbanın sıkleti 600 gramdan fazla olanlardan beher kilogramdan 20 kuruş;

3 - Gümrük ithalât tarife kanununun 11, 12, 13 üncü fasıllarına dahil sair yünlü maddelerden beher kilogramından 50 kuruş.

Sıkletin hesabında, kilo kesirleri kilo itibar olunur. Vergiye tâbi maddelerin zurufu hakkında, gümrük resminin sureti hesabında

VII) Çimento; beher tonundan 250 kuruş;

VIII) Deri mamulâtı:

A - Köselelerden beher kilogramından 15 kuruş,

B - Meşin ve sahtiyandan beher kilogramından 10 kuruş,

C) Vidala, ruğan ve sair ince derilerden beher kilogramından 30 kuruş,

IX - Pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ve mamulâtından:

A) Hariçten ithal olunan veya dahildeki fabrikalarda imal olunup fabrikadan satılan pamuk ipliklerinin beher kilogramından 9 kuruş;

B) Hariçten ithal olunan mensucat ile dahildeki fabrikaların kendi imal ettikleri ipliklerle dokunan pamuklu mensucattan:

1) Beher metre murabbanın sıkleti 150 grama kadar (150 dahil) olanlardan beher kilogramdan 20 kuruş ;

2) Beher metre murabbanın sıkleti 150 gramdan fazla olanlardan beher kilogramdan 10 kuruş;

3) Gümrük tarife kanununun 39 ve 40 nci fasıllarına dahil diğer pamuklu maddelerden beher kilogramdan 50 kuruş;

X) Aynen

kabul ve tatbik olunan usuller aynen cereyan eder.

MADDE 2 — Karışık mamulâta kıymetli cins miktarı % 25 ten (25 dahil) fazla olmadıkça madde asliyenin mamulünün; kıymetli cins miktarı % 25 ten fazla bulunduğu takdirde, heyeti umumiyesinden kıymetli madde mamulünün vergisi alınır.

MADDE 3 — Kabulü muvakkat usulile veya gümrük tarife kanununun 5 inci maddesi mucibince gelen eşyadan ve halı ipliğinden bu vergi alınmaz. Şu kadar ki kabulü muvakkat suretile giren eşya, kanunî müddeti zarfında ihraç edilmeyecek olursa bidayeten teminata raptolunan vergi, irat kaydolunur.

Memlekete ithal sırasında vergisi verilmiş olan maddelerin, memleket dahilinde yeni bir ameliyeye tâbi tutulmaları halinde başkaca istihlâk vergisi alınmaz.

MADDE 4 — Birinci ve ikinci maddede yazılı vergiler ithalât maddelerinde gümrük resmile birlikte ve aynı usul ve merasim dairesinde tahsil edilir. Dahildeki istihsalât ve imalâta verginin tarh, tahakkuk ve tahsil muameleleri 2430 numaralı ve 10-V-1934 tarihli muamele vergisi kanunu mucibince cereyan eder.

MADDE 2 — Aynen kabul

MADDE 3 — Kabulü muvakkat usulile veya gümrük tarife kanununun 5 inci maddesi mucibince gelen eşyadan ve halı ipliğinden ve Türkiye dahilinde imal edilip ihraç olunan eşyadan bu vergi alınmaz. Şu kadar ki kabulü muvakkat suretile giren eşya, kanunî müddeti zarfında ihraç edilmeyecek olursa bidayeten teminata raptolunan vergi, irat kaydolunur. Yerli mamulâttan olup yukarıki fıkra mucibince ihraç dolayısıyla vergiden istisna edilen eşya hakkında muamele vergisi kanunundaki hükümler dairesinde muamele olunur. Memlekete ithal veya dahilde imal sırasında vergisi verilmiş olan maddelerin, memleket dahilinde yeni bir ameliyeye tâbi tutulmaları halinde başkaca istihlâk vergisi alınmaz.

MADDE 4 — İstihlâk resmi dolayısıyla çimento fiatları tezyit edilemez. Aksine hareket edenler hakkında umumî hükümlere tevfikan kanunî takibat yapılır.

MADDE 5 — Hükümetin 4 üncü maddesi aynen kabul

MUVAKKAT MADDE — Fabrika ve imalâthanelerle, bu malları hariçten ithal edip toptan satan müesseseler kanunun neşrinden itibaren 48 saat zarfında fabrika, imalâthane, depo ve magazalarında istihlâk vergisine tâbi bulunan mallarının cins ve miktarını ve buldukları yerleri gösterir bir beyannameyi buldukları mahal varidat tahakkuk dairelerine tevdiye mecburdurlar. Bu beyannamelere göre tahakkuk ettirilecek vergiler fabrika ve imalâthanelerden mal satıldıkça ve diğerlerinden nihayet üç ay zarfında müsavî üç taksitte tahsil olunur.

MADDE 5 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Gümrük ve inhisarlar vekilleri memurdur.

21 - V - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	H. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuat</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Hikmet</i>	<i>Ali</i>	<i>M. Celâl</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

MADDE 6 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 7 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Gümrük ve İnhisarlar vekilleri memurdur.

